

بررسی جایگاه توصیف در اشعار داستان‌وار اخوان ثالث و مقایسه موردی آن با "چشم‌هایش" بزرگ علوی

شکراه پورالخاص^۱، سیده مهناز سیاسی ویشگایی^۲

۱- دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه محقق اردبیلی

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

چکیده

توصیف نوعی شیوه بیان است، که به وسیله آن می‌توان اشیا، آدم‌ها، رفتارها یا صحنه‌ها را با کلمات آفرید یا به تصویر کشید. توصیف از ویژگی‌های اساسی شعر معاصر است، و نیما آن را جزء مسائل محوری نظریه خویش قرار داده است. موضوع مورد بحث این مقاله، بررسی ویژگی‌های توصیف؛ موضوع، انواع، تکنیک و کارکردهای توصیف در اشعار اخوان؛ یکی از نام‌آوران خراسان و مقایسه آن به صورت موردی با رمان چشم‌هایش بزرگ علوی است. توصیفات در اشعار داستان‌وار اخوان خارج از روایتگری نیست، و هنجار زبانی در آثار او به گونه‌ای است، که بستر لازم را برای روایت‌گری ایجاد کرده، و در حقیقت توصیفات در آثار او تکمیل‌کننده روایت است. این ویژگی نقطه مشترک داستان‌های رئالیستی علوی با اشعار داستان‌گونه اخوان است. بررسی‌ها نشان می‌دهد موضوعات توصیف، شامل طبیعت و عناصر آن؛ مکان‌ها، زمان‌ها، و شخصیت‌های مختلف بوده، تنوع توصیفات موجب کارکردهای گوناگون زیباآفرینی، بیان و تجسم واقعیت، بیان حال، کارکرد نمادین و... در شعر و داستان هر دو هنرمند شده است. جستار حاضر با روش تحلیلی-توصیفی نگاشته شده، و به‌طور کلی نشان می‌دهد، که در شعر و نثر معاصر انواع توصیف به کار رفته است و این امر بیان‌گر اهمیت توصیف در آثار معاصر است.

کلیدواژه‌گان: اخوان ثالث، توصیف، کارکردها، ویژگی‌های توصیف.